

Előfizetési árak:

Egy évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 24 helyre van beosztva.
Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.
Hirdetésekre Stark Nándor könyvkereskedésében is felvételnek.

Bérmentellen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr.
Kéziratok vissza nem adatnak

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtatnak helyben:
Stark Nándor és Dezső Sándor könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Csendet kérünk a viharban.

Egy pár nyugodt percet kérünk azon viharban, melyet a „Budapesti Ujság” csinált Horváth Gyula kormánybiztos 10 milliós számadása felett, s melynek a „Szentés és Vidéke” által is szárnyra vett hullámai lapunk 119-ik számában Fekete Márton társulati főigazgató az igazság és az ármentesítő társulat közjára érdekében minden irányban meglegeződéssel fogadott, nyílt és férfias csapásokkal vert vissza medrébe, honnan laptársunk szerkesztőségének válasza többé hiába iparkodik ostromállapotba hajtani, tehetetlenül hull az vissza azon posványra, melyből először felbugygyant. S mi éppen ezért Fekete Márton társulati főigazgató felszólalása után nem látjuk szükségét annak, hogy a „Szentés és Vidéke” hat és fél hasábos cicerós válaszában elmondottak felett bővebb vitába bocsátkozzunk. — Mert ha igaz az, amit a „Szentés és Vidéke” mond; de amit a főigazgató ítélete kétségbe von, hogy laptársunk higgadt, elfogulatlan ítélője a társulat dolgainak s vele együtt, vagy rajta kívül, annak az annyszor hánycsorgatott kormánybiztosi számadásoknak, akkor ahelyt, hogy egy kis társulatellenes szószban siet feltálatni és valószínűként árulni a közönségnek a „Budapesti Ujság” viharban született milliós kacsáit, — miután itt a központon ugy a gyűlés lefolyásáról, mint azokról a számadásokról alapos információt szerezhet, annál fogva a „Budapesti Ujság” közleményének valósága iránt elébb itt kellett volna meggyőződést szereznie a „Szentés és Vidéke”-nek s csak azután menni bele ennek bárminemű pertraktálásába. Ennek elkerülésével fellépni, azt jelenti, hogy vagy akceptálja a „Szentés és Vidéke” a nevezett fővárosi lap hírért, mint valóságot, vagy pedig kap rajta, mint sensation, s így eljárása mindkét esetben nélkülözi az elfogulatlanságot, a józan, igazságos kritikát, mely egyedül biztosítja a sajtó hitelét a közvélemény előtt.

S hogy a „Szentés és Vidéke” a jelen esetenél tendenciózus magatartásával az ítélkedés mily silány pozíciójára szorul azon fővárosi lappal együtt, mely a viharos közgyűlésben született milliós kacsákkal a világnak röpült, azt mai napság kétségtelenül legjobban restelli a „Budapesti Ujság”, melynek kerülő útján laptársunk neki indult a kormánybiztosi számadások bírálatainak.

Lapunk szerkesztője ugyanis kerülvén minden kerülő utat; mielőtt a „Budapesti Ujság” hírének cáfolatába bocsátkozott volna, felutazott Budapestre, hogy ott felkutassa a fészket, melyből ama botrányos hír világra szállt s ezen kutatás eredményét a következő

nyilatkozatban hozta az ország több napilapjának tudomására:

„Midőn a kérdéses közlemény megjelent, Budapestre mentem és Pázmándy Dénes, valamint Törs Kálmán országgyűlési képviselő urakat felkértem s velők együtt a Budapesti Ujság szerkesztőségében megjelenvén, Hentaller Lajos országgyűlési képviselőt és laptársunkot nyilatkozatra hívtam fel, hogy honnan vette a Horváth Gyula számadásaira vonatkozó közleményét, kijelentvén neki, hogy Horváth Gyula Szentés városának diszpolgára s ha az igaz, a mi a Budapesti Ujságban Horváth Gyula számadásaira vonatkozólag közzé van téve, akkor Szentésen minden becsületes embernek oda kell hatni, hogy Horváth Gyula a diszpolgári méltóságtól egyenesen megfosztassék; tudomásra hoztam egyzersmind Hentaller Lajos urnak, hogy Horváth Gyula számadásait Baross Gábor miniszter megvizsgálta s a mi még egy kormánybiztosi számadással sem történt, külön az államszék számvevősege által is megvizsgáltatott s a számadások vizsgálatának e legfelsőbb foruma, mindőn Horváth Gyula számadásait a ministeriumhoz visszaküldte, kijelenté, hogy e számadásokat oly kifogástalan rendben találta, hogy indítatva érzi magát felhívni a miniszter figyelmét, miszerint Horváth Gyulának a teljes fölmentvényt adja meg s egyzersmind fejezze ki elismerését kifogástalan számadása felett; ezen fölül felmutattam azon jelentések másolatát, melyet Horváth Gyula kormánybiztos számadásainak megvizsgálása tárgyában Garzó Imre társulati alelnök és Bánfy Gyula választmányi tag a társulat választmányához beadtak, melyben a számadás minden tétele részletesen fel van tárva s külön ki van emelve, hogy a befektetési tőke 5 százaléka rug a kezelési költség, — s e szerint a Budapesti Ujságnak ezen számadásra s a társulati közgyűlésre vonatkozó egész közleménye valótlán s az első betűtől az utolsóig rágalom.

Erre Hentaller Lajos lapszerkesztő ur kijelenté, hogy a hirt Boross Sámuel makói ember táviratozta neki; a táviratot előkérvén, felolvasták, de abban egy szó sem volt azon milliós számokról, melyekkel a Budapesti Ujság távirati tudósítása meg van spékelve s midőn Hentaller urat figyelmeztettem arra, hogy Boross Sámuel táviratában egy szó sincs a Budapesti Ujság rejtett millióiról, erre nézve azon felvilágosítást adta, hogy e számadatokat Boross Sámuel hallotta egy szegedi utja alkalmával s ezeket azért szurkálta be Boross Sámuel táviratába, mert hiteles forrásból eredettnek tekintette. Már most az általam adott felvilágosítás folytán abban állapodtunk meg, hogy Boross Sámuel az általa közölt számadatok beigazolására hívja fel s nevezettnek ez iránt azonnal táviratozott is s nekem kijelentette, hogy ha Boross Sámuel 48 óra alatt a számadatok valóságát be nem igazolja, akkor Boross Sámuel nevének közzétételével ki fogja nyilatkoztatni, hogy a Budapesti Ujság ezen hírével egy lelkiismeretlen félrevezetésnek lett áldozata.

Ez történt a Budapesti Ujság szerkesztőségében Pázmándy Dénes és Törs Kálmán országgyűlési képviselők, Déry Gyula segéd-szerkesztő és Szabó Endre, az Üstökös szerkesztője jelenlétében, folyó hó 12-én. A Budapesti Ujság azonban, a helyett, hogy egy tisztességes laptól joggal elvárható rektifikációt, sőt a Hentaller ur által megígért vezeklőnyilatkozatot vagy az általa légbe röpített milliós számok forrását és igazolását közzétette volna, azt jelenti ki, hogy miután azok a kormánybiztosi számadások még közgyűlésileg felülvizsgálva nincsenek, annál fogva nekik az általuk csinált botrányhoz semmi szavuk nincs, de másnak sem lehet.

Hogy kinek mi szava lehet e dologhoz, e fölött vitatkozni felesleges, mert az itt feltáratkából láthatja a közönség, hogy némely lap mily lelkiismeretlen játékot űz köztiszteltelre méltó emberek becsületével s a közönség jóhiszeműségével.

Ebből a kis leleplezésből most már láthatja az olvasó közönség, hogy mily felültetés és célzatossággal csinálnak egyes emberek mondva készült vihart, hogy ebben észrevétlenül halászhasanak köztiszteltelben álló emberek becsületére; de azt is levonhatja belőle ugy a közönség, mint a „Szentés és Vidéke”, hogy ha keresi az ember nyílt, egyenes uton, hát meg is találja az ilyen botrány forrását.

S így igaza marad a főigazgatónak, hogy legjobb az egyenes ut!

Mi kerestük és megtaláltuk. S most már az egész ügy felett az ítéletet a közönségre bizzuk.

Sisakos, paizsos Kardosmentőírás.

Dr. Kardos Albert, a magyar nyelv és irodalom okleveles tanára aláírással a „Szentési Lap” 121-ik számában megjelent cikk azon nyilatkozattal foglalkozik, melyet a szentesi zsidó hitközség lelkészi állásának betöltése körül felmerült viták alkalmából a budapesti rabbi-seminarium által legatióba küldött Dr. Elzász Bernát ur érdekében a hitközségnek igen számos tagjával együtt, kik között minden család, minden társadalmi osztály képviselve volt, én is aláírtam. E nyilatkozat, sajnos, a cikkíró ur tetszését nem volt képes kinyerni, s mint panaszoja, benne csupán nevetséget és bosszúságot keltett.

Hogy egyéni érzelmeimről én is számot adjak, bennem a magyar nyelv és irodalom okleveles tanárának fentjelzett vegyes érzelmeiből eredő közleménye csak nevetséget és nem bosszúságot keltett.

Az igen tisztelt tanár uron megesett az a casus, hogy megtetszett neki oly szónoklat s oly egyéniség, melynek, mint érettebb megfontolás után belátta, igazság szerint tetszését megnyernie nem lett volna szabad, s ami az egészben legborzasztóbb, magas tetszésének s teljes meglegeződéseknek dr. Elzász ur szónoklatának tartalma s különösen szép magyarsága felett már előbb meglehetősen nagy zajjal hírlapi kifejezést is adott, mielőtt a fentérintett bővebb meg-

fontolás után cselekményének helytelenségét belátta volna. — Hozzájárult még a bajhoz, hogy a tanár ur azt hiszi, hogy mióta egyszer a szentesi zsidóságot dühös cikkében ledorongolta, zsidó hitközségi dolgokban szavának nagy nyomatéka vagyon, s így aggodalom szállotta meg lelkét, hogy szava után indulva, nagyon számosan helytelen irányba tévedhettek volna. S hogy a dolgot mindenáron kireperálja, született meg agyában azon szörnyszülött, mely a „Szentesi Lap” 117. számában „Hosszu nap” cím alatt világot látott, s melyben előadatik, hogy a jámbor szentesi zsidó hitfelekezet, mely magát e nagy napon már kora reggel óta étlen-szomjan sa nyargatta, számos bűneire így könnyebben remélvén bocsánatot, talán az ünnep tiszteletére, hogy ime csodák még mindig történnek, vagy talán, hogy a bűjtölés könnyebben menjen s a hosszú nap némileg megrövidíthessék, — különös meglepetésben részesült; — papja elváltozott, elfelejtett magyarul s míg az előbbi napokon szónoklatának ékes nyelve a magyar nyelv és irodalom okleveles tanárának tetszését is kinyerte, most egyik hibát a másik után követte el. Meg volt azután magyarázva forrásunkban, hogy az igen különös és szokatlan tünet előjelei a legátuson már napok óta mutatkoztak azok előtt, kiknek alkalmuk volt vele magánbeszélgetést folytatni, s kik e jelenségen már akkor megdöbbenvén, a hosszú napon előadott szónoklat alkalmával ezen már nem döbbenek meg többé.

Igaz ugyan, hogy a tanár ur a hosszú nap idején nem volt Szentesen, s így az annyira ócsárított szónoklatot nem hallotta, de tudósításában elfeledte megnevezni forrásait s felemlíteni, hogy mindezeket csak hallomás után beszéli, s hogy azon szónokot, kit saját tapasztalata, s kétszeri hosszú beszéd meghallgatása után nyilvánított kitűnő magyarnak, most mások mende-mondája után teszi guny tárgyává, mint magyarul nem tudót. És ezt nevezi Kardos úr nyílt, férfias eljárásnak!

Kardos ur cikke azon vádat, hogy dr. Elzász magyarsága nem üti meg azon mértéket, melyet a szentesi zsidó hitközség rabbijától meg lehet, s meg kell kívánni, mivel sem támogatja a neve aláírásához függesztett „magyar nyelv és irodalom okleveles tanára” címen kívül.

A tekintélyekre nézve ugyan már Kossuth Lajos megmondta, hogy azok kora rég lejárt; azonban tegyük fel, hogy a magyar nyelv okleveles tanárának véleménye két, vagy négyannyit nyomna a latban, mint más irodalmilag művelt magyar emberé: akkor is, akár kettőt vonok le a kettőből, akár négyet a négyből, eredményül mindig csak nulla marad, s éppen ennyit ér Kardos urnak a mérleg két serpenyőjében megoszlott tekintélye.

Nem mondom én, hogy dr. Elzász ur soha sem tesz magyar nyelvvelenes hibát, de mondhatom, hogy nagyon ritkán esik ez meg rajta. — S mindaddig, míg a magyar nyelv és irodalom okleveles tanárának írásosan nagy gonddal készített hírlapi cikkében ily hibákat találók: „akit a hivek többsége éppen magyartalansága miatt buktattak meg” — „bukott” helyett (Sz. L. 117. sz.) vagy: „Ha nem is hivatkozhatom egy legio aláíróra”, jól magyarul: „ha nem hivatkozhatom is” stb. — addig egy felvidéki születésű fiatal embernek, ki magyar nyelvismeretét leginkább a fővárosban szerezte, nagyon meg tudom bocsátani, ha szónoklata és társalgása közben nagy ritkán az igekötő használatát eltéveszti, vagy a határozott alakot határozatlanlannal cseréli fel, de sem szónoklat, sem magán társalgás alatt nem ismételt s nem harapdál el szavakat, mint azt pl. cikkíró ur ajánlotta is oly gyakran megcselekszik.

Velem hasonlóan gondolkozik e kérdésben a szentesi zsidóságnak legalább négyötöd része, — kik e nagy magyar város más vallású tagjainál magyarság tekintetében, bár Kardos ur elég merész s elég tájékozatlan ezt is kétségbe vonni, hátrább nem állanak s kiknek véleménye éppen ezért nagyon is számba veendő tényező e kérdés elbírálásánál.

Igy állván a dolog a magyar nyelv kérdésével, még csak röviden arra reflectálok, hogy lehet-e dr. Elzászt igazságosan tulzó zsidónak, vakhitű orthodoxnak feltüntetni?

E tárgynál nem kívánok a híres, nevezetes kalap-kérdéssel foglalkozni; mert a ki zsidó létére megütközik azon, hogy egy zsidó rabbijelölt, midőn ily minőségben azon község tagjainál, melynek lelkesíti székére reflektál, bemutatattik, a százados szokás s papi szabványok értelmében, előző bocsánatkérés után, fővegét fenntartja: azzal ugyan e kér-

désről komolyan beszélni nem lehet; — oly emberre pedig, a ki dr. Elzászt, ki oly hévvel fejtegette, hogy mily megtisztelő állást foglalt el a nő már az ókori zsidó családban is, s ki a szentesi szép zsidónőkkel nagyon szívesen fogott kezét, — a volt rabbi helyetessel állítja egy színvonalra: kár a szót is vesztegetni.

Az orthodoxiának dr. Elzász ur ellenében támasztott vádjával cikkező ur különben sem igen szerencsés. Először, mert már maga kénytelen beismeri, hogy a rabbi ur tudományos dolgozataiban teljesen szabadelvű irányt követ; másodsor, mert azon nyolc-tíz rabbi közt, kiknek programmszerű szónoklatát az utóbbi időben hallottuk, éppen dr. Schreiner Márton volt az, ki a szertartásokhoz és a vallási szabványok által előírt életmódhoz való szigorú ragaszkodást, — mi zsidó szempontból az orthodoxia lényege, — a hivektől leginkább megkövetelte.

Hogy dr. Elzász ur öt egyházi szónoklata egyikeben sem adott legcsekélyebb okot sem az orthodoxia vádjára, azt mindenki tudja, ki e szónoklatokat meghallgatta, tehát az orthodoxia vádját ellene cikkíró csakis sokszor érintett magánbeszélgetéseiből meritheti. Azonban szerencsére ezen eszmecserénél én is jelen voltam és kénytelen vagyok azon számos vád s megszólás ellenében, melylyel ezen magánbeszélgetések címén a rabbi ur megtámadtatt, kijelenteni, hogy dr. Kardos ur által ez alkalommal a rabbi ur ellenében támasztott és eszmecserének keresztelt szóvita nem a neológia s orthodoxiának, hanem a tudákos kotnyeleskedésnek a szaktudománnyal való küzdelme volt. Dr. Kardos ur azon állításával szemben, hogy az ósdi és haladó zsidók közt olyan lényeges különbség volna, mint a róm. katolikus és reformált keresztény hitfelekezetek közt, a rabbi ur meggyőzőleg bizonyította a különböző szertartású és pártállású zsidók vallási egységét, — a tanár ur minden harmadik szava az volt e pap irányában, „megfogtuk”, s érvei hiányát ok nélküli heveskedéssel igyekezvén pótolni, ugyan csak szórta az „álszenteskedő”, „jezsuita” elnevezéseket. A rabbi ur héber forrásokból idézett, mire a tanár ur azzal vágott vissza, hogy mikor ő azokat tanulta — valószínűleg még gyerek korában —

A „SZENTESI LAP” TÁRCAJA.

Soha!

— BESZÉLY. —

19

Írta: Sima Ferenc.

Dr. Weissnak igaza volt, Csorba Etelkát nem lehetett megmenteni. A még felévvél ezelőtti szép, fiatal, erős nő, mint az égő gyertyaszál, lassan elfogyott, élete kialudt csendesen, mint a hunyó nap-sugár.

Az öreg Csorba Márton, ki gyermekeinek elvesztése miatt különben is meg volt már törve, görnyedt testtel virrasztott egyetlen leánya betegágya mellett, mikor az orvos tudomására hozta, hogy a beteg nem szenved többé, mert megszűnt élni: az apa az ágyhoz akart rohanni, melyben kiszenvedett leánya feküdt, de lépés közben lába megbotlott, eleset és mintegy halott, némán terült el a puha, vastag szőnyeggel borított padlón.

1880. március 9-én történt ez Nápolyban, a „Hotel Nationale” egy első emeleti, Csorba Márton részére berendezett külön lakosztályban.

Az öreg, előkelő magyar beteg leányával a szálloda összes vendégsége ismerte; dr. Weiss, Schweinic hercegné orvosa azonban, ki csak pár nappal azelőtt lett a beteghez hiva, csupán annyit tudott róluk, hogy magyarok, s mert a szállodában Csorba helyett „baron Csorbá”-nak hívták őket, annál fogva kiletőket alaposan éppen nem tudá.

Azonban mikor Csorba Etelka meghalt s az apa eszméletlenül terült el a padozaton, az orvos az első pillanatban azt hitte, hogy itt azonnal két halottal lesz dolga.

A beteg mellett egy nápolyi zárdanő volt ápolól. Dr. Weiss ezen nő segítségével egy dívánra

fektette Csorba Mártont, s azután intézkedett, hogy a meghalt nő a kórházba szállíttassék. Bár nem tudta az orvos; de annyit sejtett, hogy a holttestet Magyarországba, az ősi kastélyba fogják szállítani. Eziránt azonban nem lehetett értekezni senkivel; mert az apa eszméletlenül feküdt a divánon, hova az első percben helyezték.

Az orvos, míg a halottnak kórházba szállítását eszközölték, minden tudományát Csorba Márton eszméletének visszaállítására fordítá; ez azonban több óráig nem sikerült, s az orvos már azt hitte, hogy Csorba Márton egy percre sem lesz az élet számára visszanyerhető. Ez annál nagyobb aggályát képezte a beteg egész környezetének; mert senki nem tudta, hogy mi történjék az elhunyt nő holttemével, s a halál bekövetkezése esetén Csorba Mártonéval.

Már 7 óra hossza feküdt eszméletlenül Csorba Márton, mikor felnyitá szemét s halkan, lágyan, mint a szellő, leánya nevét susogá: Etelka, Etelka!

Az orvos pillanatig várt s nem felelt a betegnek, ki amint felnyitá, nyomban le is hunyta szempilláit.

— Etelka, Etelka! — susogá újból; de szemeit nem nyitá fel.

— Jön, itt lesz, — felelé az orvos.

— Jön, itt lesz? — kérdé a beteg; de hangja oly gyenge volt, hogy szinte lágy szellőként suhant el a beteg fölé hajlók füle mellett.

— Igen, jön! — felelt az orvos.

A beteg felnyitá szemeit s mintha hosszú, rosz álom rémlátásait akarná elkergetni, felemelé kezét és lágyan végig simitá homlokát. S egy perc múlva mereven, megüvegesedettnek látszó szemekkel nézett az orvosra.

— Ön az a német doktor? — kérdé.

— Igen, — felelt az orvos tiszta magyarsággal,

Eddig még soha nem beszélt Csorba Mártonnal magyarul; de most, hogy ezzel is hasson a beteg elhaló idegeire, magyarul beszélt.

— Hát ön tud magyarul? — kérdé a beteg, miközben szemeivel keresett valakit.

— Igen uram, én magyar vagyok.

— S miért lakik Poroszországban?

— Mert apám megesküdött, hogy soha ne tegyem a lábam Magyarországra.

— S ön megtartja az esküt?

— Meg, uram.

A beteg szempillái fáradtan csukódtak le, s ismét hosszú, mély csend lett.

Majd újból felnyitak a beteg szemei; de már a szem fehérével fordult fel, a beteg ajka felnyílt; de csak hosszas erőlködés után birt szólni.

— Ki volt az ön apja? — kérdé a beteg töredezt, alig érthető hangon.

— Fehér Pál lelkész.

— Fiam! — hörgé Csorba Márton s azzal megszűnt élni.

Az orvos nem tudta, hogy a haldokló szava mit jelent, s néma megrendüléssel szorítá meg a fagyos kezét, melyet Csorba Márton élete végpercében feléje nyújtott.

Később azonban kiderült minden, s dr. Weiss Pál, Berlin kitűnő nőgyógyásza, 1881-ben elfoglalta ősei kastélyát Csorbán; de apja és vele az ő élete története oly megrendítő hatással lett kedélyére, hogy a híres orvosból, kit Berlinben mint kitűnő társalgót és rendkívül jó kedélyű embert mindenütt szerettek, ősei kastélyában egyedül járó, bolyongó szellem lett, ki nem megy emberek közé, csak a családi sirboltba jár azokkal társalogni, kik vérei voltak; de kikkel nem élhetett egy percz se, soha!

Vége.

ez idézetek még nem voltak benne a könyvekben, mely vitatkozási modornak az lett természetes következménye, hogy a rabbi ur, ki az egész idő alatt higgadságát teljesen megőrizte és valóban nem csekély türelmet és önuralmat tanusított, a céltalan vitázásról csakhamar a növegyelre terelte át beszédet. Hogy ily vitatkozási modor után mennyiben birnak súlylyal dr. Kardos urnak az orthodoxiára vonatkozó vádjai, s mennyire mondhat ő a rabbi ur felől bármely tekintetben elfogulatlan véleményt, — annak elbírálását mindenkinek saját ítéletére bízom.

En ez ügyben még csak egy dolgot kívánok megemlíteni, — mivel aztán e körül a magam részéről minden vitát egyszer s mindenkorra be is fejezek: — a dr. Kardos ur által indítványba hozott zsidó pap vizsgáló bizottság, mely eszmén azt hiszem az érdekelt urak — velem együtt — igen jól mulattak. Elismerve a cikkében fentemlített uraknak a magyar nyelv-ismeret megbirálása tekintetében teljesen competens voltát, véleményük kikérését fenntartom akkorra, midőn dr. Elzász Bernát ur, mint a szentesi zsidó hitközség megválasztott rabbija, körünkben leend; és ha úgy magyar nyelvismereire, mint theologiai tudományára, egyéniségére és modorára vonatkozólag ítéletük, — mint hiszem — kedvező leend, nem mulasztom el dr. Kardos urat, a cikke végén előadott fogadalmára figyelmeztetni. A penzbírságot elengedem ugyan neki, de a penitentiát nem, mert el kell ismernie, hogy ama bizonyos eszmecserre alkalmával nem úgy viselkedett, mint egy tehetséges fiatal tudós, egy pap és egy vendég irányába viselkedni szokás. Dr. Ecseri Lajos

Helyi és megyei hírek.

— **Kitünő vendége** van jelenleg városunknak. Dr. *Szeberényi* Gusztav bányakerületi evang. püspök ugyanis a Budapesten tartott egyetemes gyűlésről tegnap délután néhány napi időzésre Szentesre érkezett veje: nt. *Petrovics* Soma lelkész ur látogatására. Városunk e kitünő vendége *Zsilinszky* Mihály főispán társaságában érkezett városunkba.

— **A Kossuth-emlékkő** felállítási költségeire *Szekely* Mihály gazdálkodó polgártársunk egy írtot küldött be szerkesztőségünkhöz. Midőn ez adományt nyugtatjuk, jelezzük, hogy adományokat még mindig elfogadunk.

— **Ma van szent Vendel napja.** Szent Vendel a sanyarúságos szentek közé tartozik, s azért a körös-tisza-marosi ármentesítő társulat napidíjasai e napot szokták közös ünnepként névnapul megülni. Megcselekedtek ezt ez évben is. S bar Szent Vendel éhezett és szomjazott egész életén át mindig, a mi derék napidíjasaink hatalmas vacsorát adtak, azt mondván, hogy legyen a Vendeliánusoknak is egyszer egy évben jó napjuk. — Legyen bizony, annyi szorgalom és munka után megérdemlik!

— **A járdák javítása** a főkapitány indítványozása folytán, a tegnapi napon a legszükségesebb ponton: az Oblatt-féle ház előtt megkezdett. Sietünk ez öröndetes, régen várt hírt olvasóinkkal közölni, azon reményünknek adva kifejezést, hogy a városi tanács a megkezdett munkát a főbb közlekedő vonalokon mindenütt folytatni fogja, mire bizony nagy szükség van, és ami az egész közönség meglegedésére szolgál.

— **Uj orgona.** A rom. kath. egyház uj orgonája, Angster pécsi orgonakészítő személyes vezetése mellett, teljesen készen van s mint halljuk, pár nap múlva használatba is fog vétetni. — Szakértők állítása szerint az ujjonnan felállított orgona a modern technika remeke.

— **A tyúk és hizott lud piactér ki-kövezése.** Egészséges és jóra való eszmét pendített meg *Aradi* Kalman rendőrfőkapitány a városi tanácshoz készített egyik beadványában, melyben a tyúk- és ludpiacot a mostani szűk és alkalmatlan helyéről sokkal inkább megfelelő helyre indítványozza áttétetni. A javaslat szerint a Farkas-féle gyógyszer-tárhoz vezető járdától a lutheranus egyház kerítése irányában, a keramit-uthoz vezető egyenes vonallal és a Farkas-féle háznak keleti sarkától éjszaki irányban szintén a keramit-utig húzott egyenes vonallal határolt terület elzáratnék a kocsiközlekedés elől, a téren levő kut és kis kert eltávolítván, a tér lapjára rakott téglával kirakának és a főpiactér mintájára oszlopokkal körülvétnék. Az indítvány elfogadásával csinos piactért nyernénk, s az elarusítók és vevők megmentenének a bokáig érő sárban való járástól, míg a gyalog közlekedők megmentenének a járdák szélein, és gyakran a járdákon arulni szokott apró jószágokkal érintkezés folytán beálló ösztetollazás és bepiszkítástól. — A terv kivitele — miután a városnak magának van téglakészlete, —

nem sokba kerül és nagyon égető szükségem lesz segítve. Reméljük: a tanács elfogadja a tett indítványt és a költségeknek a legközelebb tárgyalás alá kerülő költségvetési tervezetbe leendő fölvétele által alkalmat nyújt a közgyűlésnek egy minden tekintetben indokolt újítás megalkotására. — n.

— **Nem kell a bor, csak a hordó.** Ezt az elvet a napokban olyanformán bizonyították be egy szőleijében lakó csongrádi embernél, hogy a préház eresze alatt forrásban lévő borát két hordóból kieresztették és üresen vitték el a hordókat. Ily módon, igaz, hogy a bor is elveszett; azonban a volt tulajdonos nem annyira borát, mint inkább hordóinak az eltolvajlóját keresi.

— **Esős napok.** Kódós, homályos, esős őszi napok elnyelték a vénasszonyok nyarat. Mint a makrancos gyermekek, kapaszkodnak a sötét fellegek az égbe s könnyeiket egyre hullatva, megátalkodottan függnek fejük fölött. Fenn az égen csupa felleg, lenn a földön csupa sár, csupa víz, ég és föld között pedig eső és kód. Eddig sem pezsgett utcáinkon valami eleven élet, de most még kihaltabbak, még csöndesebbek. Az emberek most beszorultak szobáikba s ki-ki az ereszeiről lecsöpönő sovány és kövér cseppeket számlálgatja. Időtöltésnek, ha egyéb nincs, hát ez is valami.

— **Kistelek 1890. évi költségvetése.** Kistelek képviselőtestülete f. hó 15-én tartott közgyűlésében állapította meg a község 1890. évi költség-előirányzatát, mely a következő számadatokat tünteti fel: bevételek: 11,983 frt 46 kr; kiadások: 19,417 frt 44 kr; hiány: 7433 frt 98 kr. A költségvetési hiány fődőzésére a képviselőtestület 47 százalékos községi pótdó kivetését állapította meg. Az idén Kisteleken 48-8 százalékból volt kivétel a községi pótdó, a jövő évi költségvetés tehát valamivel kedvezőbb lesz, mint az idei volt.

Az izr. ifjúság bálja.

— okt. 19.

Szerencse, hogy csak egyszerű báli tudósítást és nem kritikát kell írnom; mert akkor letenném a tollat, másnak engedve át a nehéz tisztelet; így azonban nagyon kellemes feladat jutott osztályrészülni, melyet másnak átengedni most az egyszerű nem vagyok hajlandó, annyival inkább; mert szépekről kell szöveget írnom, ez pedig egyike a leghálásabb feladatoknak.

Hol is kezdjem? Egészen megzavarnak a Bandi gyerek hegedűjének szívhez szóló hurjai. A boldogság és mámorban velem együtt usztak a mamák is, kik ifjúságuk elő kepmását szemlélik csinos leányaikban, kik bájjal és kellemmel járják a legszebb nemzeti táncunkat. A karcsu termek, parányi lábak, kipirult rózsás arcok, mosolygó ajkak mind, mind a földi menyországra emlékeztetnek.

Rövid időre szünetel a tánc, de csak azért, hogy azután annál szilajabban megkezdjék, s ez így tart szakadatlanul. Az idővel együtt halad előre a jókedv s növekszik a fiatalok között a bizalom és bizalmasság. A mamák figyelme a napi események felé irányul s nem kísérik már többé aggodó figyelemmel leánykaik mozdulatait, kiknek féltékenysége teljesen eltűnt, mióta csakugyan meggyőződtek a hízoló tükrökből a táncosok bók-jainak igazságáról.

Egyes párok felrehúzódva, fesztelenül fejtegetik az érzést, mely keblüket eltölti; találgatják egymás gondolatát, s kacagva, melegen szorítanak kezét az eltalált gondolatra; pedig csak a szegény iskolás gyermekekre gondoltak, azokra, kik az ő jó szívük áldozatkészégetől remélnek és várnak segítséget, s áldva gondolnak rájuk, ha a tél hidege ellen meleg ruhát ölthetnek kis testükre, s tanulják őket tisztelni és szeretni, mint a jótékony-ság nemtől, tanítják a szegény anyák, kiknek a boldogság könyei lopóznak szeméikbe, midőn imádkozva kérik az ég áldását e nemesszívű holgyekre.

Discretiót fogadtam ugyan; de azt az elégtételt már mégsem tagadhatom meg magamtól, hogy nyilvánosságra hozzam e szép holgyek névsorát a mamákkal együtt, kik ugyan ha ma már nem is, de hajdan bizonyára éppen olyan hevvel táncoltak a szegény iskolás gyermekek javára, mint ma leányaik.

A szépek sorozatában csak egy fokozat létezett: a legszebb, mely úgy a leányokra, mint a menyecskékre egyaránt alkalmazható. Egymással versenyeztek szépségben, csinoságban s neveiket koszoruba foglalva, egyiket képezi a legszebb holgy-koszorúnak, miről a következő névsor bizonyára meg fogja győzni a netalán kételkedőket:

Baron Klára, Bleier Jusztika, Ehrlich Dinka, Eisler Teréz (Marosvásárhely), Götzl Berta, Götter Roza (Szolnok), Klein Szidónia, Kamplér Etel, Kurc Janka, Lövy Janka, Lövy Etelka, Lederer Irén, Neumann Ilonka, Svarc Regina, Weinberger Janka.

Menyescskék és mamák: Berger Sománé, Bleier Ignácné, Deutsch Miksáné, Fränkl Henriké, dr. Götzl Bertalané, Götzl Jónásné, Klein Jozefa, Kurc Jakabné, Lederer Józsefné, Lövy Klára, Lövy Ignácné, Neumann Dávidné, Neumann Jakabné, Neufeld Hermanné, dr. Reisz Sománé, Schiller Hermanné, Weiss Jakabné, Weinberger Hermanné stb.

A jótékony célra felülfizettek a következők: Berger Soma 60 kr., dr. Ecseri Lajos 2 frt, Gullay József 1 frt, Herczeg József 1 frt, Kass Gusztáv 1 frt 40 kr., Kohn Jakab 80 kr., Kurc Jakab 80 kr., Moskovics Oszkár 1 frt, Purjesz Henrik 1 frt, dr. Reisz Soma 2 frt, Sveicer Sándor (Félegyháza) 1 frt, Welisch Vilmos 1 frt.

Részint családi akadályok, részint más körülmények által

gátolva, a jótékony célra beküldöttek: Cukor Adolfné 3 frt, Csillag Ármin 1 frt, Cukermann Ignác 1 frt, dr. Elzász Bernát (Rózsahegy) 2 frt, özv. Götzl Ignác 1 frt, Hegedüs Ignác 2 frt, dr. Kardos Albert 1 frt, dr. Pollák Sándor 2 frt, Reichenbach Jakab 1 frt, Rózner Lipót 1 frt, dr. Schlesiger Károly 2 frt, Schenk nővérek 1 frt, Székely László 1 frt, Weinmann Salamon 1 frt. Összesen 34 frt 80 kr.

Ez alkalommal elmulasztatlan kötelességének ismeri a rendezőség a szíves adakozóknak hálás köszönetét nyilvánítani.

A báli közönség a legjobb hangulatban volt folytonosan. Az első négyest mintegy harminc pár táncolta.

Végül még azt is megsugom a t. olvasó közönségnek, hogy egynemely részről oly mellőztetést tapasztalt az ifjúság, melyre már áldozatkészégénél fogva sem volt méltó. — Más alkalommal többet. Don Quisotte.

Hírek a szomszédból.

— **A hmvásárhelyi őszi országos vásár,** mely f. hó 12. és 13-án tartatott meg, dacára a kedvező időjárásnak, igen rosszul sikerült. A baromvására igen kevés jószágot hajtottak fel s a kereslet is igen gyenge volt. Csak a katonai célokra alkalmas jobb fajta lovaknak volt kereslete, mert a katonai lóvásárló bizottság több lovat összevásárolt elég jó áron, többek közt egyet a mi Nótárinktól ezer frtért, mely a legmagasabb áron kelt el a vásárbán.

— **Fiatall öngyilkosjelölt.** Váásárhelyen Szegfű Péter még csak a 9-ik életévét töltötte be s már is megunta ezt az árnyékvilágot. Szülei szegények lévén, a kis tankötelet Gregus Ferenchez adták kanásznak, s itt állítólag oly rosszul bántak vele, hogy elkeseredésében egy istránggal felakasztotta magát, de idejekorán észrevették s levágták a kötélről. A hmvásárhelyi rendőrség ez ügyben a gazda ellen vizsgálatot indított.

Hazánk és a főváros.

— **A piski-hídi honvédemlék** építése annyira haladt, hogy a jövő hó elején már meg akarják tartani a leleplezési ünnepélyt. A költségek azonban még nincsenek teljesen fedezve, mint már közölve volt, körülbelül 500 frtra volna még szükség. A Piski-telepen alakult honvédemlék bizottság azért ismételtén a közönség hazafias áldozatkésztségéhez fordul s különösen kéri az iv-tartókat, hogy a még künn levő 600 gyűjtővet, ha üresen is mielőbb szolgáltatassák be s küldjék Jancsó Ernő bizottsági elnökhöz, (Piski, Hunyadmegye,) hogy a bizottság beszámolhasson.

Külföld

— **A párisi világkiállítást** november 6-ikán fogják bezárni. A minisztertanács ugyanis azt határozta, hogy a kiállítás teljes hat hónapig legyen nyitva. Minthogy pedig május 6-ikán történt az ünnepélyes megnyitás, november 6-ikán este telik le a teljes hat hónap.

Különfélék.

— **A Maxim-mitrailleuse.** Mint említettük, a király megengedte a Maxim-mitrailleuseoknak megerősített helyeken való alkalmazását. A Maxim-mitrailleuse, melylyel körülbelül 600 lövést lehet tenni egy perc alatt, a közönséges fegyvertöltények számára van berendezve. A töltények vízszon- vagy papírszalagra vannak erősítve s e szalag által vitetnek a csőbe. Az ágyu magától működik, a mennyiben a visszaszállító erő, mely minden lövés után támad, az üres töltényt eltávolítja, új töltényt hoz helyére s ezt elsüti. A tüzérnek, kit az ellenséges lövések ellen vasfal véd, csak irányoznia kell az ágyut, s ha az egyik töltényszalag elfogyott, ujjal pótolni. Hogy a cső át ne tüzesedjék, egy második csővel van körülvéve, melyben hideg víz van. E vizet időről-időre szintén föl kell frissíteni, mert bizonyos számú lövés után forróvá lesz. Ez ágyu földalátalója, az amerikai Hiram-Maxim egy, önmagától működő gyalogsági fegyvert is konstruált, melynél szintén a visszaszállító erőt használta föl működő erőül.

Elhaltak névsora.

Szentes, 1889. október 13-tól október 19-ig

Bürgés Molnár Juliánna, 58 éves, szívizélhűdés, — Murányi József, 64 éves, tüdővész. — Székely Lajos, 3 hónapos, tüdőlob. — Tóth Sándor, 60 éves, aggkör. — Lenárt Zsuzsánna, 3 napos, születési gyengeség. — Farkas Mária 2 hónapos, tüdőhurut. — Gaál Antal, 5 hetes, ránggörcs. — Varga József, 73 éves, agyszélhűdés. — Rác János, 33 éves, tüdővész. — Erdei Terézia, 1 hónapos, bélhurut. — Piti János, 5 hónapos, tüdőhurut. — Németh Ignác, 42 éves, vesebaj. — Kun Gábor, 3 éves, vörheny. — Szabó Antal, 5 napos, születési gyengeség. — Somodi Juliánna, 59 éves, tüdővész.

Fekete Lakos Jánosné

III. tized 245. számú háza eladó, vagy pedig haszonbérbe kiadó.

BALOG LAJOS

III. tized 127. számú háza szabad kézből eladó; ugyanott egy utcára nyíló helyiség azonnal kiadó; értekezni lehet a tulajdonossal ugyanott.

1-2

Üzletnyitás és áthelyezés.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, miszerint

lisztraktáramat

eddig helyéről a **kispiacra levő saját házamba** helyeztem át, s ugyanott egy, a mai kor igényeinek mindenben megfelelőleg, dusan berendezett

rőfős és rövidáru üzletet

is nyitottam.

Midőn e körülményre a n. é. közönség becses figyelmét felhívni szerencsém van, egyuttal számos látogatásért esedezve, vagyok tisztelettel

ifj. Vargha Imre.

III. t. 175. számú házam eladó, vagy haszonbérbe kiadó.

176—889. sz.

Haszonbéri hirdetmény.

Gróf Karolyi Sándor ur ő nagyméltósága **terehalmi birtokából 400 hold** (holdját 1100 nsz. ölével számítva) kitűnő minőségű **kaszáló és legelő** jövő 1890. évi április 1-től egy vagy több évre **haszonbérbe kiadó.** — Bővebb felvilágosítással az uradalmi pénztárnok **Kis-Királyságon**, u. p. **Bánfalva** — szolgál.

Honvéd ellenőrzési szemle

1889. évi október 29-én.

Értesítetik a m. kir. honvédség szabadságolt, tartalékos és póttartalékos állományába tartozó legénység, hogy az **ellenőrzési szemle** f. évi október hó 29-én a **városházánál, a volt magtárépületben** fog megtartatni, melyre köteles megjelenni az 1878-79-80-81. és 83. sorozási évbeli szabadságolt és a közös hadseregből áttett legénység azon része, mely ez évben zászlóaljához bevonulva sem gyakorlat, sem szolgálattételre nem volt, úgy a szentesi, mint a vidéki illetőségű, de itt tartózkodó honvédek, és pedig: a **mondott napon reggeli 8 órakor** honvéd igazolványaikkal, pipa, bot, fegyver stb. nélkül való pontos megjelenésre felhivatnak és figyelmeztetnek, hogy **külön idéző jegyet nem kapnak**, idézésül szolgál egyedül e hirdetmény.

Az utószemle f. évi nov. 20-án B.-Gyulán d. e. 8 órakor fog megtartatni.

Szentés, 1889. szeptember 27.

Ónodi Lajos,

főjegyző, Szentés város katonai ügyvezetője.

Hirdetmény.

Szentés város tulajdonához tartozó s a kitűzött időben a beállott esőzés folytán ki nem adott földek, u. m:

f. évi október 20-án délelőtti 11 órakor a serházi földek épülettel együtt, 3 évre, a tanácsteremben;

október 21-én d. e. 9 órakor a felső csűrhejárásból fenmaradt terület a hékédi körgáttól a kunszentmártoni utig, — a vaspálya udvar és a ref. középtemető közötti terület, egy évre a helyszínen;

délután 2¹/₂ órakor a kurcameder a Verner-féle háztól a csongrádi határig, szakaszonként, egy évre, a helyszínen tartandó árverésen haszonbérbe fognak adatni. Bérleti számdékozők ezennel meghivatnak.

Szentés, 1889. október 18.

Nagy Imre,
tanácsnok.

Ellenőrzési szemle

a közös hadsereg részéről 1889. okt. 28 és 29-én.

Értesítetik a közös hadsereg állományába tartozó minden fegyvernembeli (gyalog, lovas stb.) szabadságolt, tartalékos és póttartalékos legénység, hogy az ezen évi **ellenőrzési szemle** f. évi október hó 28. és 29-én a **városi sőház helyiségében** fog megtartatni, melyre köteles megjelenni a legénység azon része, mely ez évben sem gyakorlat, sem szolgálattételre ezredéhez, vagy csapattestéhez beidézve nem volt, és pedig: az 1879—80. és 81. sorozási évbeli október 28-án délelőtti 8 órakor, az 1882—83—84—85—86—87. és 88. sorozási évbeli október 29-én d. e. 8 órakor a sőház helyiségében, katonakönyveikkel, pipa, bot, fegyver stb. nélkül való pontos megjelenésre felhivatnak és figyelmeztetnek, hogy **külön idéző jegyet nem kapnak**, idézésül szolgál egyedül e hirdetmény.

Végül figyelmeztetnek a **nem szentesi** illetőségű, de itt tartózkodók, hogy a hason évbellekkel megjelenni kötelességüknek ismerjék.

Az utószemle f. évi november 20-án B.-Csabán fog megtörténni.

Szentés, 1889. szeptember 27.

Ónodi Lajos,

főjegyző, Szentés város katonai ügyvezetője.

Kis Pál Mihály örökösök

II. t. 483. számú házuk, nagytőkei 8 hold és nagynyomási egy első osztályu földjük (ez utóbbi fele vetéssel) eladó; ugyanazoknál oszlop- vagy ágasnak való száraz ákácfa van eladó; értekezni a tulajdonosokkal a fenti számú háznál.

Néhai Mecs Balogh Istvánné

II-ik tized 202. számú háza eladó; — értekezni ugyanott Kanfi Horváth Ferencel.

497.—1889. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közönségre teszi, hogy a battonyai kir. járásbíróóság 2365., 2398.—89. sz. végzése által a **pécskai kir. kincstári uradalom** javára **Guttmann Mór és társai** ellen 11404 frt 74 kr. tőke és ennek járulékai ellen elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 50430 frt 70 kr-ra becsült őszi és tavaszi buza, árpa, zab, feles és harmados kukoricavetések, 1400 m. m. morzsolt kukorica, gazdasági felszerelések, ökrök, lovak, tehenek, borjúk, házi butorok és 540 drb juhból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3791. 3792.—1889. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis a **sziondai pusztán**, alperesek bérletén leendő eszközzésére **1889-ik évi október hó 24-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Battonyán, 1889. okt. 8.

Mészáros Pál,
kir. bír. végrehajtó.

SZÉN ELADÁS.

Valódi **petrozsényi és porosz kőszén, dió pírshén** és a legjobb minőségű **kovacs szén** a legolcsóbb áron, továbbá első rendű **salgótarjáni darabos szén 100 kiló 1 frt 20 kr. házhoz szállítva.**

Eladási raktár:

Tóth Árpád gőzmalma udvarán, a vásártéren.

3—5

Tisztelettel:

SZÉNÁSSY FERENC.

Valódi **amerikai kukoricamorzsolók** darabja 3 frt 50 kr.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK.”

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség rendes házi barátja.

Közkedveltséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s úgy van szerkesztve, hogy a **serdülő leánykának** is bátran a kezébe lehet adni, s e mellett az **atyák, anyák és nagyszülők** is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne. A **„Hölgyek Lapja”** című mellékletünk, a nők hű tanácsadója és szellemi titkára a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok és a divat köréből megbecsülhetetlen közleményekkel kedveskedik. A „Képes Családi Lapok” képei a legelső művészek ecsetjének köszönik létüket. A „Képes Családi Lapok” a lehető legjobbat igyekszik nyújtani, s hogy hivatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja immár **11 évi fenállása, mit hazánkban egyetlen egy hasonló irányú lap sem volt képes elérni.** Minden laphoz egy külön, könyvvé köthető **regény-melléklet** van csatolva, mely évenként 3—4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok,” „Hölgyek Lapja” című divatlappal s „Regény” melléklettel együtt: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetéseket (a hó bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapest, V., Nagy korona-utca 20. szám.

A „Képes Családi Lapok” heti lapból **mutatvány-számokat ingyen és bérmentve** küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik eziránt — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk!

A „Képes Családi Lapok”

szerkesztősége és kiadóhivatala.
Budapest, V., Nagy korona-utca 20. szám.

4—4

Szentés, 1889. Nyomatott Sima Ferencz gyorsajtóján.